

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Cur locustæ facies hominum, & dentes leonum habere dicantur. Facies earum tanquam facies hominum, & dentes earum sicut leonum erant.
Sectio VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Cur locustæ facies hominum, & dentes leonum habere dicantur.

Facies earum tanquam facies hominum, & dentes earum sicut leonum erant.

SECTIO VIII.

Primum significatur Hæreticorum principum summa crudelitas minime hu-
mana naturæ conueniens: siquidem cum facies hominum haberent, nihil
minus, quàm humanitatem referebant, quod sanè instar monstri erat: simile enim
ob causam Leuitic. 11. inter imrounda animalia numerantur omnia illa quadru-
pedia, quæ super manus gradiuntur: *Quod ambulat super manus ex cunctis animantibus,*
quæ incedunt quadrupedia, immundū erit. Quo loco prima facie videntur omnia qua-
drupedia cōprehendi: quod enim est omnino quadrupes, quod non super manus
gradiatur: sed verè non est sermo nisi de illis, quæ habent manus humanis similes,
cuiusmodi sunt vrsus, & simia, quæ meritò censentur immunda: quia instar mon-
stri est bestiam habere manus humanis similes. Et quidem quod spectat ad myl-
terium, illud indicatur prodigiōsum esse animal hominem auarum, qui manibus
terram teneat, iisque quasi pedibus per terram gradiatur: itaque immundum esse,
& instar monstri iudicandum. Quemadmodum igitur instar monstri est quadrupes
manus hominis habens: ita hoc loco tanquam prodigiōsæ locustæ censetur, quæ
cum dentes leonis ostentent, humanas tamen præferunt facies, homines videli-
cet crudeles, & sanguinarij, qui cum hominem vultu præferant, truculentas tamè
bestias immanitate superant. Porro leonum dentibus summa significatur crude-
litas: sunt enim dentes leonum fortissimi, quam ob causam de peccato dicitur
Eccl. 21. *Dentes leonis dentes eius.* Deinde per locustarum dentes concionatores Hæ-
retici intelliguntur. Pro cuius rei maiori expositione sciendum dentes in sacris
litteris pro prædicatoribus siue in bonam, siue in malā partem vsurpari. In bonam
quidem Cant. 7. *Guttur tuum sicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum, la-
bijsque, & dentibus illius ad ruminandum.* Quæ verba Theodoretus vult esse sponsæ
cum sponso colloquentis. Alij prima illa verba: *Guttur tuum vinum optimum:* sponsæ
ad sponsam faciunt Ecclesiæ guttur, id est, prædicationem commendantis, com-
parantisque illam vino optimo, quod quanto vetustius, tanto suauius, & pretio-
sius: quia cōcionatores non debent nouis istis, & nugaeibus sermonum rapsodijs
insistere, sed vetera sanctorum Patrum dicta rimari. Tunc verò audiens sponsa,
prædicationis verbum sic ab sponso commendari, quasi verbum ex eius ore exci-
piens, continuānsque sententiam adiungit: *Dignum dilecto meo ad potandum, labijs-
que, & dentibus illius ad ruminandum,* hoc est, dignum tanto sponso, & grauibus Di-
uini verbi præconibus, qui ea, quæ tanquam labia loquuntur, quasi dentes rumi-
nant, alijsque tanquam salutarem cibum ad edendum apponunt.

Eodem sensu explicandum est illud Cant. 4. *Dentes tui sicut greges conserum, quæ
ascendunt de lauacro, omnes gemellis facibus, & sterilis non est inter eas.* Quem locum il-
lustrans D. Bern. serm. 63. ex paruis, plurimas dentium cōditiones commemorat:
sunt enim dentes candidi, & fortes: carnem non habet, nihil intra se pati possunt:
dolor eorū acutissimus: clausi sunt labijs, nè videantur, indecens enim est, cum vi-
dentur nisi ridendo: toti corpori frangunt cibum: nullum inde saporem habent:
per ordinē positi sunt: superiores alij, alij inferiores: cum inferiores moueantur,
superiores nunquam: quas omnes conditiones eleganter Bernard. Religionis ac-
commodat. Quid enim illis candidius, qui cogitationum peccata sicut actionum
deplorant: quid fortius, quibus tribulatio pro solatio, contumelia pro gloria, ino-
-

I.
Hæreticorum
principum
crudelitas.
Leuit. 11. 27.

Eccl. 21. 3.
Hæretici con-
cionatores.
Cant. 7. 9.
Dentes in
sacris literis
concionatores
significauit.

II.
Cant. 4. 2.
D. Bernard.

Religiōsi,
dentes Eccle-
sæ.

pia pro abundantia ducitur? Carnē non habent, quia in carne carnem obliuiscuntur, iuxta illud Apostoli Rom. 8. *Vos autem in carne non estis, sed in spiritu.* Nihil morari inter se patiuntur, quia nec modicum quidem offendiculum tolerabile reputant. Non est dolor sicut dolor eorum, quia nihil tam horrendum, & horribile est sicut murmur, & dissensio in congregatione. Clausi sunt labiis, ne videantur, quia ipsis monasteriorum vallis cinguntur, ne secularium oculis, & accessui pateant: indecens est, si appareant, nisi interdum fortè ad risum, quia nihil turpius, quam monachus per vrbes, & castella discurrens, nisi cum charitas cogit, quæ risus est, quia hilaris est, læta quidem, non dissoluta. Toti corpori mādunt cibum, quia pro toto Ecclesiæ corpore Deum precantur. Nullum inde saporem habent, hoc est, nullam sibi gloriam debent arrogare, sed dicere cum Propheta, Psal. 113. *Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Per ordinem positi sunt, quia inter illos omnia in Christo mēsurā, & pondere cōstituuntur. Superiores, & inferiores, quia alij prælati, alij subditi. Denique, cum inferiores moueantur, superiores moueri nunquā debent, quia etsi subditi quandoq; turbentur, prælatorum tamen est in mente composita perdurare. Hæc de Religiosis Bēr. Verūm cōmuniō dentium acceptio eo loco Cantic. est de concionatoribus, quibus omnes dentiu conditiones à Bernardo enumeratæ accommodari facillè possunt: in quibus non postremum locū obtinet candor, id est, castitas, & vita, morūque integritas, tales enim futuros regis Messia cōcionatores vaticinatus est, Iacob Gen. 49. cū dixit. *Dulchiores sunt oculi eius vino, & dentes eius lacte candidiores.* Quem locū exponens Orig. hom. 17. in Genesim, Pedes, inquit, Christi sunt, qui currunt ad faciendā pacem & subueniendum iis, qui in necessitatibus sunt positi: manus Christi, qui ad misericordiā extenduntur: oculi, qui scientiæ lumen vniuerso corpori præstant: dentes deniq; qui scripturarū cibos dignis interpretationibus explanantes earum intellectum Ecclesiæ corpori subministrant: Hi ergo candidi debent esse, & puri, ne fortè illis dicatur, *Qui alios doces, reipsum non doces.* Illud etiam maximè in his dentibus requiritur, ne quid inter illos siue inuidiæ, siue dissensionis interponatur, quod solet multiplicatione dentibus officere: idcirco enim Christus Apostolos, quos ad officium prædicationis legabat, præmonuit, Marc. 9. *Habete in vobis sal, & pacem habete inter vos.*

III. Sed omissis interim aliis dentium conditionibus illa potissimā in concionatoribus reperitur, quod sacræ doctrinæ cibo frangendo, & alijs diuidendo infertur: quo sensu communiter interpretes locum ex Canticis citatum accipiunt, in quibus Beda. *Solent, inquit, nutrices particulas panis dentibus consicere, & inter lactandum in paruulorum faucibus minuta mansa immittere, donec eos paulatim abstractos à lacte ad esum panis perducant: sic sancta mater Ecclesia habet doctores, qui instar vberum lac doctrinæ mollioris accipientibus ministrant: habes eosdem non ignaros bene proficientibus panem verbi forti porrigere.* Hinc est illa apud prophetam comminatio Thren. 4. *Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis.* Et 2. Tim. 2. *Solicite cura reipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, rectè tractantem verbum veritatis,* Græcè, *ὀρθοτομῆς ἄνευ,* id est, *rectè disidentem:* quo utroque loco dentium similitudo indicatur. Atque hæc de dentibus in bonam partem: in malam verò, id est pro prædicatoribus Hæreticis accipiuntur Iob quadragesimo primo: ubi de Leuiathan dicitur: *Per gyrum dentium eius formido.* In quem locum D. Gregor. libro trigésimo tertio Moralium cap. 29. *Dentibus, inquit, Leuiathan errorum magistri figurantur: quia reproborum vitam mordendo dilaniant, & eos à veritatis integritate subductos in sacrificio falsitatis mactant.* Ex quo iam certissime hoc loco Hæreticos concionatores, & per eos ipsos quoque Hæreticos principes dentium nomine intelligi: qui quoniam

quoniam maximè noxij sunt Ecclesiæ, & in ea persequenda immanissimi, meritò non quibusuis dentibus, sed leonum dentibus validissimis comparantur.

Locustarum humana facies, & leonini dentes detractoribus accommodatur.

SECTIO IX.

Explicauimus in literali sensu, cur Hæreticæ locustæ humanas facies, & leonū dentes habuerint: illud nunc doctrinæ causâ mysticè adde ndum per easdem prodigiosas locustas detractores accipiendos, qui instar locustarum omne viride depascunt, & absument: & cum humanas facies habere videantur, & uissimos tamen leonum dentes in moribus, factisque hominum insigunt, & quod omnem immanitatè superat, humanis carnibus instar leonum uelcuntur: vnde est illud Ps. 26. *Appropriant super me nocentes, ut edant carnes meas:* còque alludit Paulus, cum dixit Galat. 5. *Quod si inimicem mordetis, & comeditis, videte ne ab inuicem consummaminis.* Quam etiam ob causam Danielis 7. ostensa est propheta quarta quedam bestia terribilis dentes habens magnos, & ferreos, multaque comedens, atque comminuens, & reliqua pedibus conculcās, habensque decem cornua: quæ bestia ad literam Romanum significauit imperium, sed à Glossa mysticè accommodatur detractoribus: vbi aduertit cum tres præcedentes bestia luis, id est, vrsi, & pardi nominibus appellatæ à Daniele fuisent, solius huius quartæ bestia nullum nomen afferri: quia detractorum malitia non potest vno nomine comprehendi: habet enim detractor abundantem malitiam, quemadmodum dicitur Ps. 49. *Os tuum abundauit malitia: & lingua tua concinnabat dolos:* vbi primùm est obseruandum verbum illud, *Abundauit:* nascitur enim detractio non ex quauis, sed ex abundante malitia, quæ ex corde præ sui affluentia in os ipsum detrahentis redundat. Deindè notandum est cum Remigio verbum illud, *Concinnabat:* solet enim detractor detractiones suas ornatis verbis componere, & ficto charitatis zelo in speciem adornare. Habebat præterea illa bestia dentes ferreos magnos ad comminuendam, & deuorandam excellentium virorum famam. Denique erat decem armata cornibus propter decem detractionis genera, quæ ibidem connumerantur.

Eadem detractorum voracitas sub eleganti similitudine explicatur, Prou. 23. *Noli esse in conuiuio potatorum, nec in comessationibus eorum, qui carnes ad vescendum conferunt, quia vacantes potibus, & dantes symbola consumuntur.* Quo loco partem illam, *Dantes symbola*, Glossa interpretatur esse in confabulatione detractores singulos verba ad detrahendum conferre, instar eorum, qui ad conuiuium conuenientes ad maiorem apparatus, & copiam singuli suam partem, & portionem afferunt. Est autem Glossa hæc desumpta ex D. Gregor. lib. 4. Moral. cap. 25. vbi tractans illud Iob 19. *Quare persequimini me sicut Deus, & carnibus meis saturamini?* sciendum, inquit, est, quia hi etiam, qui aliena vite detractione pascuntur, alienis procul dubio carnibus saturantur. Vnde per Salomonem dicitur: *Noli esse in conuiuio potatorum, neque comedas cum eis, qui carnes ad vescendum conferunt, quia vacantes potibus, & dantes symbola consumuntur.* Carnes quippe ad vescendum conferre est in colloquutione derogationis vicissim proximorum vitia dicere: symbolum verò dare est, sicut unusquisque solet pro parte sua cibos ad vescendum, ita confabulatione detractionis verba conferre: Hæc ille. Ad idem quoque significandum coruus ille, quem Noë ex arca emisisse dicitur Gen. 8. non est reuersus in arcam: ille ctus nimirum aliquo supernatante cadauere (qui solet esse suauissimus detractorum cibis) quemadmodum docet D. Aug. li. 12. cõtra Faustū Manich. e. 10. è contrario verò colūba regressa est tamū oliuæ virentibus foliis gerēs in ore

I.
Psal 26. 1.
Galat. 5. 15.
Dan. 7.
Glossa.
Detractorū malitia.
Psal 49. 19.

II.
Prou 23. 20.
Glossa.
D. Gregor. Iob 19. 12.
Gen. 8.
Aug. 12.

